

PRZEWODNIK GÓRSKI

Kod zawodu:

511302

1. Zadania zawodowe

Przewodnik turystyczny górski oprowadza turystów po obszarach górskich w tym szlakach górskich, zapoznając ich z walorami przyrodniczymi, krajoznawczymi i innymi miejscowego środowiska. Dbą w szczególności o ich bezpieczeństwo na szlaku i zapewnia im w razie potrzeby pomoc. Wybierając trasy wyprawy musi uwzględnić możliwości i ekwipunek turystów, a przed wyprawą - poinstruować turystów o sposobach posługiwania się sprzętem i zachowania się w górach. W czasie wędrówki przekazuje turystom informacje o trasie i okolicach oraz zapoznaje ich z walorami regionu. Tak więc z jednej strony przewodnik górski pełni rolę nauczyciela i wychowawcy wobec turysty, z drugiej zaś – opiekuna, instruktora i propagatora piękna natury. Zadania przewodników turystycznych wykonują przewodnicy górscy dla określonych obszarów górskich.

Jeśli chodzi o środowisko pracy to przewodnik górski pracuje wyłącznie w środowisku górsko-przyrodniczym, w różnych miejscach, na wolnym powietrzu podczas wspinaczki górskiej, gdzie stale towarzyszy grupie. Przy wykonywaniu tego zawodu uciążliwością może być fakt, iż praca odbywa się w zmiennych warunkach pogodowych, w niskich lub wysokich temperaturach, w słoneczne jak i deszczowe dni oraz przez cały tydzień, łącznie z niedzielą, w różnych godzinach. W bardzo dużym stopniu charakter pracy wymaga od niego przemieszczania się na dużych odległościach. Zlecenie wykonuje indywidualnie, prowadzi grupę sam. Nie jest pracownikiem etatowym z ustabilizowanym rytmem pracy. Angażowany jest wówczas, gdy pojawia się zlecenie. Może zajmować się turystami polskimi, jak też turystami z zagranicy. Dlatego niezbędna do wykonywania tego zawodu jest znajomość języków obcych, szczególnie angielskiego, niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego, włoskiego lub hiszpańskiego.

Przewodnik górski pracuje z ludźmi, gdzie często dochodzi do konfliktów w grupie lub może zdarzyć się sytuacja nieprzewidziana, kłopotliwa, a czasem wręcz niebezpieczna. Dlatego wymaga się od niego przede wszystkim opanowania i spokoju, niepoddawania się napięciu nerwowemu. Ponadto przydatne są łatwość nawiązywania i utrzymywania kontaktów oraz umiejętności empatyczne, umożliwiające rozumienie osób w różnym wieku. Zatem przewodnik powinien wykazywać się wyrozumiałością, taktem, cierpliwością,

niekiedy dyplomacją i nie mieć jakichkolwiek uprzedzeń do konkretnych osób. W pracy tej niezbędne są także: podzielność uwagi, spostrzegawczość, dobra pamięć, orientacja w terenie i zdolność koncentracji, logiczne myślenie oraz samodzielność i szybkość podejmowania decyzji. Praca w branży przewodnickiej to na pewno przyjemność, ale też wielka odpowiedzialność za grupę i jej bezpieczeństwo.

Przewodnik górski w swojej pracy często posługuje się słowem, w związku z tym warunkiem koniecznym jest posiadanie umiejętności łatwego wypowiadania się i doskonałej dykcji, a przede wszystkim - silnego głosu. Wielogodzinna praca bywa wyczerpująca, zwłaszcza że często odbywa się w szybkim tempie i uciążliwych warunkach pogodowych. Wymaga chodzenia przez wiele godzin. Stąd przewodnik górski, oprócz choroby organów mowy, narażony jest na liczne przeziębienia i dolegliwości kończyn dolnych i kręgosłupa. Nie ma mowy o jakichkolwiek wadach wymowy czy złej kondycji fizycznej. Dlatego ważna jest wytrzymałość na długotrwały wysiłek, zmęczenie i odporność na stres.

2. Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Ustawa a dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. z 2013 r., poz. 829) określa wymagania konieczne do uzyskania uprawnień przewodników poszczególnych specjalności. Zgodnie z przytoczoną wcześniej ustawą, osoba która chce pełnić rolę przewodnika górskiego musi być pełnoletnia, posiadać wykształcenie co najmniej średnie i zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika. Ponadto, warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień jest odbycie szkolenia teoretycznego i praktycznego dla określonego obszaru górskiego oraz zdanie egzaminu. O szczegółach mówi Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie nadawania uprawnień przewodnika górskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 868). Określa ono również obszary uprawnień przewodników górskich: beskidzkich, tatrzańskich i sudeckich oraz sposoby nabycia uprawnień klasy III, II, I. Zgodnie z § 7.1. ww. Rozporządzenia *„Potwierdzeniem posiadania uprawnień przewodnika górskiego jest legitymacja przewodnika górskiego i identyfikator przewodnika górskiego”*. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 oraz zał. do obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia 10 stycznia 2014 r., poz. 196),

osoba imiennie upoważniona przez marszałka województwa dokonuje kontroli przewodnika turystycznego górskiego w zakresie posiadania uprawnień przewodnika górskiego, wymaganych dla określonego obszaru górskiego oraz poprawności wykonywania zadań (art. 29 ustawy).

Szkolenia specjalistyczne dla kandydatów na przewodnika górskiego są prowadzone przez osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne, które posiadają wpis do Rejestru Organizatorów Szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich. Wymieniony rejestr prowadzi marszałek województwa. Składają się z części teoretycznej i praktycznej obejmującej zajęcia zarówno w warunkach letnich jak i zimowych. *Po zakończonym szkoleniu absolwent otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia i wówczas może przystąpić do egzaminu zdanego przed komisją egzaminacyjną* powoływaną przez marszałka województwa właściwego ze względu na obszar górski (beskidzki – Marszałek Województwa Małopolskiego lub Podkarpackiego lub Śląskiego, sudecki – Marszałek województwa Dolnośląskiego, tatrzański - Marszałek Województwa Małopolskiego). Aby przystąpić do egzaminu organizator szkolenia lub grupa kandydatów w liczbie co najmniej 10 osób (w przypadku uprawnień na kl. II lub I - grupa co najmniej 3 osób) składa wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o ustalenie terminu egzaminu. Informacja o terminie przeprowadzenia egzaminu jest podawana do wiadomości wnioskodawcom oraz do publicznej wiadomości w miejscach ogólnodostępnych w urzędzie marszałkowskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego nie później niż 30 dni przed planowanym terminem egzaminu. Egzamin jest przeprowadzany jeżeli do egzaminu zostało dopuszczonych co najmniej 10 osób (w przypadku egzaminu na klasy II lub I - 3 osoby).

Do egzaminu dopuszcza się osoby, które najpóźniej 14 dni przed terminem egzaminu złożyły w Urzędzie Marszałkowskim:

- wniosek o przystąpienie do egzaminu,
- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia na odpowiedni obszar i klasę uprawnień wystawione przez organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich (w przypadku egzaminu na dodatkowy obszar uprawnień kopię legitymacji przewodnika górskiego),

- dowód wpłaty za egzamin.(120,00 złotych - za część teoretyczną egzaminu i 210,00 złotych - za część praktyczną egzaminu na konto właściwego urzędu marszałkowskiego).

Opłata egzaminacyjna nie obejmuje kosztów przejazdu, ubezpieczenia, zakwaterowania oraz wyżywienia.

Egzamin dla kandydatów na przewodników górskich składa się z dwóch części: teoretycznej - obejmującej zagadnienia, dla których programy szkolenia przewidują zajęcia teoretyczne oraz praktycznej - obejmującej zagadnienia, dla których programy szkolenia przewidują zajęcia praktyczne. Do części praktycznej egzaminu dopuszcza się osoby, które zaliczyły część teoretyczną egzaminu. Osoba, która zdała egzamin otrzymuje świadectwo w terminie 7 dni od daty zakończenia egzaminu.

Nadawanie uprawnień przewodnika górskiego odbywa się w trybie decyzji administracyjnej wydawanej przez marszałka województwa właściwego dla miejsca zamieszkania osoby składającej wniosek. Wydanie decyzji administracyjnej na podstawie wniosku podlega opłacie skarbowej w wysokości 10,00 PLN, zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1282 z późn. zm.). Wniosek o nadanie uprawnień przewodnika górskiego powinien zawierać następujące załączniki:

- kopia świadectwa lub dyplomu stwierdzającego posiadanie wykształcenia średniego lub wyższego, potwierdzona za zgodność z oryginałem przez pracownika urzędu marszałkowskiego przyjmującego wniosek, na podstawie przedstawionego mu oryginału tego dokumentu lub odpis tego świadectwa lub dyplomu,
- 3 fotografie w formacie 3cm x 4cm,
- świadectwo zdania egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną dla przewodników górskich,
- oświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek,
- dokumenty potwierdzające znajomość języków obcych - w przypadku ubiegania się o wpis ze znajomości języka obcego do legitymacji przewodnika górskiego - dyplom

ukończenia studiów filologicznych, nauczycielskiego kolegium języków obcych, świadectwo ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą lub dokument potwierdzający znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy (art. 32 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych),

- dowód wpłaty w wysokości 10,00 PLN za wydanie decyzji nadającej uprawnienia przewodnika górskiego. Wydanie decyzji administracyjnej na podstawie wniosku podlega opłacie skarbowej w wysokości 10,00 PLN zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1282 z późn. zm.).

3. Szanse zatrudnienia

W urzędach pracy województwa lubelskiego w 2013 roku, w zawodzie przewodnika turystycznego górskiego zarejestrowana była **1 osoba bezrobotna. Ofert pracy** nie zgłoszono. Od stycznia 2014 roku w związku z tzw. deregulacją zwolniono przewodników turystycznych niektórych specjalności z obowiązkowych kursów i egzaminów, nie dotyczy to jednak przewodników górskich. Zatrudnienie przewodników górskich nadal zależy od obowiązku ukończenia szkolenia i zdania egzaminu. Nie ma przeciwwskazań, by pracę w tym zawodzie podjęły osoby starsze. Przedział wiekowy obejmuje kandydatów od 18 do 60 lat. Warunkiem jest posiadanie dobrego zdrowia i kondycji oraz pełnej sprawności ruchowej. Jeżeli spełnione są te wymagania zdrowotne, poza wcześniej opisanymi innymi, można rozpocząć pracę w charakterze przewodnika górskiego. Tym bardziej, że w przewodnictwie występuje wyłącznie zatrudnienie doraźne i zleceniodawca nie musi być niczym ograniczony w wyborze.

4. Płace

Oprowadzanie turystów to praca sezonowa - zimą może w ogóle nie być zleceń. Informacje o zarobkach podane na www.moja-pensja.pl kształtują się na poziomie 3300 PLN brutto. Po odliczeniu składek na ZUS, NFZ i podatku daje to pensję netto w wysokości około 2300 PLN. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w pełnym raporcie

na ww. stronie internetowej. Przewodnicy w zdecydowanej większości prowadzą własną działalność gospodarczą i sami wystawiają rachunki instytucjom lub osobom indywidualnym, dla których pracują. Podstawowe orientacyjne koszty np. wyprawy tatrzańskiej przypadające na 1 uczestnika w grupie za jeden dzień w górach wygląda następująco (<http://www.przewodnicy.wpionie.pl/>):

- Gerlach 1 dzień: 1 osoba - 950 PLN, grupa 2-osobowa - 450 PLN, grupa 3-osobowa - 300 PLN,
- Inne szczyty tatrzańskie 1-3 dni: 1 osoba - 900 PLN, grupa 2-osobowa - 450 PLN,
- Szczyty tatrzańskie 4 dni lub więcej: 1 osoba - 700 PLN, grupa 2-osobowa - 350 PLN,
- Wspinaczki tatrzańskie 4 dni lub więcej: 1 osoba - 700 PLN, grupa 2-osobowa – 350 PLN.

5. Podnoszenie kwalifikacji

Przewodnik górski może poszerzać swoje kwalifikacje, zdobywając uprawnienia na poszczególne obszary górskie (beskidzki, tatrzański lub sudecki) lub klasy (z III na II i z II na I). O szczegółach mówi Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie nadawania uprawnień przewodnika górskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 868).

Od przewodników turystycznych niejednokrotnie wymaga się znajomości języka obcego, czasami nawet kilku. Owa umiejętność powinna być sprawdzona, o czym mówi Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie egzaminów z języka obcego dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. z 2014 r., poz. 869) i stanowi m.in.:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) skład komisji egzaminacyjnych języków obcych dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, zwanych dalej „komisjami egzaminacyjnymi”, kwalifikacje, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych oraz sposób i tryb działania tych komisji;
- 2) procedurę przeprowadzania egzaminów z języków obcych;

3) wzór świadectwa wydawanego przez komisje egzaminacyjne.

§ 2. 1. Marszałek województwa powołuje osobną komisję egzaminacyjną dla każdego języka obcego, z którego przeprowadza się egzamin.

§ 8. 1. Egzamin z języka obcego jest przeprowadzany w jednym dniu i składa się z:

- 1) testu pisemnego z zakresu rozumienia sformułowań handlowych, urzędowych i krajoznawczych;
- 2) wypowiedzi pisemnej na zadany temat potwierdzającej umiejętność formułowania wypowiedzi w języku obcym;
- 3) rozmowy mającej na celu sprawdzenie płynnego posługiwania się językiem obcym.

§ 10. Osobie, która zdała egzamin z języka obcego, wydaje się świadectwo, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia.

Wszystkie ww. akty prawne są dostępne na stronach Rządowego Centrum Legislacji pod adresami: <http://www.dziennikustaw.gov.pl/>

oraz <http://www.msport.gov.pl/aktualnosci/nowe-rozporzadzenia-dotyczace-przewodnikow-turystycznych-i-pilotow-wycieczek>.

Szczegółowe informacje na temat kursów znajdują się w bazie ofert szkoleniowych www.inwestycjawkadry.info.pl. Ponadto wiele aktualnych informacji odnośnie szkoleń organizowanych w regionie znajduje się na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w zakładce Kształcenie Ustawiczne, a w niej Szkolenia w Urzędach Pracy oraz Szkolenia w ramach PO KL www.wup.lublin.pl, a także w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych na stronie internetowej <http://ris.praca.gov.pl>.